

Raport științific

privind implementarea proiectului în perioada octombrie 2015 – septembrie 2017

Romans 1by1. Incursiune în populația Daciei și Moesiei romane

PNII-RU-TE-2014-4-0488

Obiectivele proiectului *Romans 1 by 1*, încheiat în luna septembrie a acestui an, au fost:

- 1. Aducerea unei contribuții în domeniul studiilor de populație privind Imperiul Roman;
- 2. Realizarea unei baze de date fiabile pentru populația atestată în Imperiul Roman;
- 3. Diseminarea rezultatelor și dezvoltarea unei laturi educaționale;
- 4. Identificarea unor modalități de continuare ulterioară a proiectului.

Toate aceste obiective au fost îndeplinite în proporție de 100%, desfășurarea proiectului fiind un succes.

A. Realizarea metadatei

Realizarea metadatei bazei de date a fost unul dintre cele mai importante obiective ale proiectului – esențial în același timp demarării și dezvoltării celorlalte etape și activități. Dezvoltarea sa primară a avut loc încă din anul 2015, dar în 2016 metadata a ajuns extrem de complexă; în 2017 au mai fost aduse doar modificări minore structurii de bază. În acest moment, putem afirma că baza de date este perfect adaptată realităților epigrafice din zonele vizate și poate înregistra orice persoană, indiferent de statut. Detalierea principiilor de bază a fost făcută în raportul din 2015; ceea ce considerăm necesar în momentul de față este redarea structurii tabelor metadatei

Tabel 1. Metadata pentru tabelul de *Personal Data*

Field label	Field id	Data type
Praenomen	rperson_praenomen	Text
Ethnicity praenomen	rperson_prethnicity_id	Foreign key table Ethnicity
Nomen	rperson_nomen	Text
Ethnicity nomen	rperson_nrethnicity_id	Foreign key table Ethnicity
Cognomen/Personal name	rperson_cognomen	Text
Ethnicity cognomen/personal name	rperson_crethnicity_id	Foreign key table Ethnicity
Father/Master name	rperson_father	Text
Ethnicity father/master name	rperson_frethnicity_id	Foreign key table Ethnicity
Agnomen	rperson_agnomen	Text
Ethnicity agnomen	rperson_arethnicity_id	Foreign key table Ethnicity
Observations agnomen	rperson_remark_agn	Text
Signum	rperson_signum	Text
Ethnicity signum	rperson_srethnicity_id	Foreign key table Ethnicity
Observations signum	rperson_remark_sign	Text
Natione	rperson_nation	Text
Ethnicity	rperson_ethnicity	Text
Local citizenship	rperson_local_ethnicity	Text
Gender	rperson_rgender_id	Foreign key table Gender
Juridical status	rperson_jstatus	Checkbox. Opens: Citizen; Libertus; Peregrine; Slave; Veteranus
Citizen	rperson_citizen	Checkbox
Libertus	rperson_libertus	Checkbox
Peregrine	rperson_peregrine	Checkbox
Slave	rperson_slave	Checkbox
Veteranus	rperson_veteranus	Checkbox. Opens: Veteranus Unit; Veteranus Rank
Veteranus Unit	rperson_vrunit_id	Foreign key table Unit
Veteranus Rank	rperson_vrrank_id	Foreign key table Rank
Tribus	rperson_rtribus_id	Foreign key table Tribus
Origo	rperson_origo	Text
Domus	rperson_domus	Text
Collegium/Association	rperson_collegium	Checkbox. Opens: Type of Association; Position within the Association; Activities within the Association; Religious Position
Type of Association	rperson_association_type	Text
Position within the Association	rperson_association_position	Text
Activities within the Association	rperson_association_positions	Text
Religious Position	rperson_religious_position	Checkbox. Opens: Sacerdotal Office; Coloniae/Municipiisacerdos; Military sacerdos; Imperial priest; Divinity priest; Laurentiumlavinatum
Sacerdotal Office	rperson_rsacerdotal_id	Foreign key table Sacerdotal Function
Coloniae/Municipiisacerdos	rperson_chk_sacerdos	Checkbox. Opens: Coloniae/Municipiisacerdos details
Coloniae/Municipiisacerdos	rperson_sacerdos	Text
Military sacerdos	rperson_chk_militsacerdos	Checkbox. Opens: Military sacerdos details
Military sacerdos details	rperson_milit_sacerdos	Text
Imperial priest	rperson_imp_priest	Checkbox. Opens: Imperial priest details
Imperial priest details	rperson_ipr_detail	Text
Divinity priest	rperson_divinity_priestchk	Checkbox. Opens: Divinity priest details
Divinity priest details	rperson_divinity_priest	Text
Laurentiumlavinatum	rperson_laurentium	Checkbox

Occupation	rperson_occupation_chk	Checkbox. Opens: Occupation title; Occupation code
Occupation title	rperson_occupation	Text
Occupation code	rperson_occ_code	Text
Deities	rperson_deity	Text
Age	rperson_age	Text
Details of life/death	rperson_death_details	Text
Dedicated for	rperson_dedicated_for	Checkbox
Dedicated by	rperson_dedicated_by	Checkbox
Inscription code	rperson_rinscription_ids	Foreign key table Inscriptions
Ordosensorius	rperson_senator	Checkbox. Opens: Ordosensorius details; Cursushonorumsen.
Ordosensorius details	rperson_sen_detail	Text
Cursushonorumsen.	rperson_senat_cursus	Text
Ordoequester	rperson_knight	Checkbox. Opens: Ordoequester details; Cursushonorum eq.
Ordoequester details	rperson_kn_detail	Text
Cursushonorum eq.	rperson_eq_cursus	Text
Provincial Governor	rperson_impmag	Checkbox. Opens: Provincial Governor details; Praetorian Rank; Consular rank
Provincial Governor details	rperson_impmag_detail	Text
Praetorian Rank	rperson_pr_rank	Checkbox
Consular rank	rperson_cos_rank	Checkbox
Procurators	rperson_procurator	Checkbox. Opens: Procurators details; Praesidial Procurator; Financial Procurator
Procurators details	rperson_procurator_detail	Text
Praesidial Procurator	rperson_praes_proc	Checkbox
Financial Procurator	rperson_fin_proc	Checkbox
Local Magistrate	rperson_locmag	Checkbox. Opens: Local Magistrate details; Decurion
Local Magistrate details	rperson_locmag_detail	Text
Decurion	rperson_decurion	Checkbox. Opens: Decurion details; City/Town; Multiple decurionate
Decurion details	rperson_dec_detail	Text
City/Town	rperson_rcity_id	Foreign key table City/Town
Multiple decurionate	rperson_mult_dec	Checkbox. Opens: Multiple decurionate details
Multiple decurionate details	rperson_multiple	Textbox
Imperial slave	rperson_imp_slave	Checkbox. Opens: Imperial slave details
Imperial slave details	rperson_islave_detail	Text
Imperial freedman	rperson_imp_freedman	Checkbox. Opens: Imperial freedmandetails
Imperial freedmandetails	rperson_ifr_detail	Text
Militarypersonnel	rperson_military	Checkbox. Opens: Militarypersonnel details; Rank; Unit; Career
Militarypersonnel details	rperson_milit_details	Text
Military Rank	rperson_mrrank_id	Foreign key table Rank
Military Unit	rperson_mrunit_id	Foreign key table Unit
Career	rperson_milit_career	Text
Decorations	rperson_decoration	Checkbox. Opens: Decoration details
Decoration details	rperson_sen_detail	Text
Observations	rperson_observation	Text

Tabel 2. Metadata pentru tabelul *Personal Relationships*

Person 1	rperson_relation_rperson_id	Foreign key table Personal Data
Relation	rperson_relation_relation_id	Foreign key table Relations
Person 2	rperson_relation_person2	Foreign key table Personal Data

Observations	rperson_relation_remark	Text
--------------	-------------------------	------

Tabel 3. Metadata pentru tabelul *Inscriptions*

Inscription code	rinscription_code	Text
Type of inscription	rinscription_rinstype_id	Foreign key table Inscription Type
Type of instrumentum	rinscription_instr_type	Text
Language	rinscription_rlanguage_id	Foreign key table Language
Material	rinscription_rmaterial_id	Foreign key table Material
Relevant expressions	rinscription_relv_express	Text
Stylisticdetails	rinscription_style_detail	Text
Atypicalfeatures	rinscription_atyp_feat	Text
Observations	rinscription_remark	Text
Province	rinscription_rprovince_id	Foreign key table Provinces
Place of discovery	rinscription_disc_place	Text
Place of provenience	rinscription_prov_place	Text
Ancient name provenience	rinscription_ancient_name	Text
Timestamp/Timeframe	rinscription_timeframe	Text
External links	rinscription_ext_link	Text

Tabel 4. Metadata pentru tabelul *Inscription Bibliography*

Inscription code	rbibliography_inscription_rinscription_id	Foreign key table Inscriptions
Bibliography abbreviation	rbibliography_inscription_rbibliography_id	Foreign key table General Bibliography
Details	rbibliography_inscription_bpage	Text
Comments	rbibliography_inscription_comments	Text

B. Introducerea informației în baza de date

Aferentă acestei perioade este și colectarea surselor, prelucrarea lor critică (unde este cazul) și identificarea indivizilor menționați. Procesul de introducere a indivizilor în baza de date a fost una dintre activitățile principale ale anului 2016. Evident, baza de date este o structură dinamică, dar în momentul întocmirii acestui raport (24.11.2016) avem introduși un total de 7903, dintre care 2350 din Moesia Inferior, 22 din Moesia Superior, 874 din Dacia Porolissensis, 1768 din Dacia Superior și 67 din Dacia Inferior; restul personajelor introduse fac obiectul unor cercetări individuale ale membrilor echipei.

În ceea ce privește zonele acoperite, avem finalizată introducerea indivizilor din toate zonele acoperite de proiect: provinciile romane Moesia Inferior, Moesia Superior și Dacia. Totalul populației atestate epigrafic în aceste provincii se ridică la aproximativ 11.500 de persoane, provenind din aproape 6.000 de inscripții (pe piatră, diplome militare, tăblițe cerate, *instrumenta* etc.). Volumul de informație introdusă este foarte mare, iar membrii echipei au început deja să îl valorifice prin prezentări la conferințe și articole (publicate sau în lucru). Ținem să menționăm că în momentul de față în baza sunt înregistrate 13.750 de

persoane. Diferența provine din proiecte personale ale membrilor echipei, respectiv persoanele atestate pe inscripțiile ocupaționale din provinciile latine (cercetarea dr. Rada Varga) și membrii asociațiilor din orașele grecești din jurul Mării Negre (cercetarea doctorală a Annamária – Izabella Pázsint).

În prezent, baza de cercetare – pe care în momentul de față o diferențiem de baza open access – este disponibilă la adresa <http://romans1by1.com/>, pe bază de *login* (cu *guest account*, acolo unde este cazul).

C. Romans1by1 open access

Unul dintre obiectivele majore ale anului 2017 a fost crearea interfeței open access a bazei de date. Procesul a ridicat o serie de probleme metodologice și tehnice, cum ar fi luarea unei decizii în privința câmpurilor care vor fi online, inserarea de link-uri pentru a facilita căutările complexe, păstrarea (sau nu) a tuturor câmpurilor de căutare etc. Odată luate deciziile importante, urmează standardizarea (a doua fază, standardizarea primară o realizăm la prima corectură a intrărilor noi) și curățarea informației. Deoarece aceste procese necesită atenție și concentrare sporite, implică și o durată mai mare în timp. Astfel, primul eșantion open access a avut peste 3.000 de persoane, iar restul vor fi postate în decursul lunii septembrie 2017. Adresa variantei open access a Romans1by1 este <http://epdb.romans1by1.com/>.

D. Valorificarea și diseminarea rezultatelor

Racordarea la mediul științific internațional a fost una dintre prioritățile noastre majore. În acest sens, în anul 2016 am organizat conferința internațională *People of the Ancient World*, care s-a bucurat de o largă participare internațională (aproximativ 40 de participanți de la instituții prestigioase precum Harvard University, University of Oxford, Institute of Classical Studies – London, King’s College, CNRS Paris, ICAC – Institut Català d’Arqueologia Clásica, University of St. Andrew’s, KU Leuven etc.) și de *feedback* pozitiv. Programul este disponibil la adresa <http://romans1by1.com/doc/Program.pdf>.

În 2017, procesul de trecere de la bază de date ca instrument de cercetare destinat unui grup restrâns la platformă open access a fost prezentat la prestigiosul Digital Classicist Seminar, organizat de către Institute of Classical Studies (University of London) din Londra (<http://www.digitalclassicist.org/wip/wip2017.html>; https://www.youtube.com/watch?v=jh_x1t73hSw&feature=youtu.be). De asemenea, Romans1by1 și exerciții bazate pe ea au fost prezentate în cadrul programului internațional de cursuri de studii clasice digitale

SunoikisisDC, în martie 2017 (<https://github.com/SunoikisisDC/SunoikisisDC-2016-2017/wiki/Prosopography>). Nu în ultimul rând, popularizarea în rândul publicului nespecialist s-a făcut în Spania, la Tarragona, în timpul șederii directorului de proiect la Institutul Catalan de Arheologie, tot în martie 2017: ICAC Newsletter - <https://www.icac.cat/actualitat/noticies/2017/25936/>.

De asemenea, intenția noastră este să conferim proiectului și dezvoltărilor sale ulterioare și o latură educativă puternică. În acest sens, în luna martie a anului curent, a fost organizat la Cluj un *workshop* de Epidoc și epigrafie digitală (<http://epidocworkshop.blogspot.ro/2016/04/feedback-from-cluj-napoca.html>), unde *trainer* principal a fost Prof. Dr. Gabriel Bodard (King's College, Londra). Acest *workshop*, desfășurat sub egida UBB, a fost prima manifestare educativă de studii clasice digitale din România. În luna decembrie, vom co-organiza un *workshop* de epigrafie la Timișoara (<http://workshopepigrafietm.webs.com/>), de data aceasta adresându-ne exclusiv studenților, în încercarea de a le arăta că studiile clasice în general și epigrafia în particular pot fi interesante și interactive.

E. Livrabilele proiectului

Articole:

Imola Boda, Călin Timoc, Victor Bunoiu, Population dynamics at the spas of Roman Dacia. Case study: the population of Băile Herculane, *Studia Antiqua et Archaeologica*, sub tipar.

Annamária – Izabella Pázsint, The kindred dimension of the Black Sea associations: between fictive and real meaning (3rd century BC – 3rd century AD). În R. Varga, G. Cupcea (ed.), *Social interactions and status markers in the Roman world*, Archaeopress, 2017, sub tipar.

Rada Varga, Romans 1 by 1 v.1.1. New developments in the study of Roman population, *Digital Classics Online*, 3 (2), 2017. <https://journals.ub.uni-heidelberg.de/index.php/dco/>

Imola Boda, Călin Timoc, Bemerkungen einem Mithraischen relief aus Tibiscum (Jupa, Caransebeș, RO), *Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae* 67, 2016, 245-254.

Imola Boda, Călin Timoc, Notes on the Dolichenian Monument of Pincum / VelikoGradište (CIL III 14503, 1 = AE 1902, 20), *Starinar* 66, 2016, 121-127.

Imola Boda, Călin Timoc, The Sacred Topography of Tibiscum, *Studia Universitatis Babeş-Bolyai – Historia* 60/1, Cluj-Napoca 2016, 39-59.

Dan Deac, Graffiti on ceramic medallions depicting Isis and Sarapis from Roman Dacia, in R. Ardevan, E. Beu-Dachin (eds.), *Mensa rotunda epigraphica Napocensis*, Mega Publishing House, 2016, sub tipar.

Annamária – Izabella Pázsint, Between *Oikos* and *Polis*: the Life of Women in Istros, Tomis and Callatis (6th Century BC-4th Century AD), *Ephemeris Napocensis* XXVII, 2017, sub tipar.

Rada Varga, *Romans Ibyl. Documenting a population database for the Roman world*, in S. Orlandi, R. Santucci, F. Mambrini, P. M. Liuzzo (ed.), Digital and traditional epigraphy in context. Proceedings of the EAGLE 2016 international conference, Roma, Sapienza Università Editrice, 2017, p. 333-341.

<http://digilab-epub.uniroma1.it/index.php/Antichistica/issue/view/38/showToc>

Rada Varga, *Aurelius Aquila, negotiator ex provincia Dacia. A prosopographic reconstruction*, in R. Ardevan, E. Beu-Dachin (ed.), *Mensa rotunda epigraphica Napocensis*, Cluj-Napoca, Ed. Mega, 2016, ISBN 978-606-543-750-0, p. 27-34.

https://www.academia.edu/31858360/MENSA_ROTUNDA_EPIGRAPHICA_NAPOCENSIS

Rada Varga, Epigraphic manifestations of the medical personnel. A comparative approach on the epigraphy of “military” and “civilian” health workers, in *Beiträge des 23. Limeskongress. 12.–23. September 2015 Ingolstadt, Deutschland. Beiträge zum Welterbe Limes 9*, sub tipar.

Cărți:

George Bounegru, *The Northern Necropolis of Apulum (1981-1985)*, Ed. Mega, Cluj-Napoca, ISBN 978-606-543-844-6.

Prelegeri și conferințe invitate:

Rada Varga, *Romans Ibyl. Transferring data from ancient people to modern users*, Digital Classicist Seminar, 28 iulie 2017, London.

<http://www.digitalclassicist.org/wip/wip2017.html>; https://www.youtube.com/watch?v=jh_x1t73hSw&feature=youtu.be

Rada Varga, *Ancient population studies: from "classical" demography to SNA*, Institut Catala d'Arqueologia Classica, 14 martie 2017, Tarragona - http://www.icac.cat/wp-content/uploads/2017/03/43_sem_epigrafia_2017.pdf

Rada Varga, *Romans Ibyl. Prosopography and SNA (Social Network Analyses)*, conferință invitată la Universitatea din Iași, 12 mai 2016.

Conferințe:

Imola Boda, *The population of Colonia Sarmizegetusa*, XVth International Congress of Greek and Latin Epigraphy, Vienna, 28 august-1 septembrie 2017.

<https://epicongr2017.univie.ac.at/en/programme/posters/>

Imola Boda, *Estudio sobre la población de la Colonia Sarmizegetusa mediante la epigrafía*, Comunicare și cultură în România europeană, Universitatea de Vest, Timișoara, 16-17 iunie, 2017.

Dan Deac, *The Egyptian Theophoric Personal Names in the Danubian Provinces of the Roman Empire*, XVth International Congress of Greek and Latin Epigraphy, Vienna, 28 august-1 septembrie 2017. <https://epicongr2017.univie.ac.at/en/programme/posters/>

Annamária – Izabella Pázsint, *Entangled θιασῶται in the Greek colonies of the Black Sea Area (3rd c BC – 3rd c AD)*, The third European Conference on Social Networks, Mainz, 26 – 29 Septembrie 2017. <https://converia.uni-mainz.de/frontend/index.php>

Annamária – Izabella Pázsint, *Six degrees of Dionysos in the Greek colonies of the Black Sea. A Social Network Analysis of the Associative Universe*, XVth International Congress of Greek and Latin Epigraphy, Vienna, 28 august-1 septembrie 2017.

<https://epicongr2017.univie.ac.at/en/programme/posters/>

Rada Varga, *Romans Ibyl. New developments in the study of Roman population*, XVth International Congress of Greek and Latin Epigraphy, Vienna, 28 august-1 septembrie 2017. <https://epicongr2017.univie.ac.at/en/programme/thematic-panels/databases/>

Rada Varga, *New developments in the study of ancient prosopography*, Comunicare și cultură în România europeană, Universitatea de Vest, Timișoara, 16-17 iunie, 2017.

Imola Boda, *Religious life of Thracians in Roman Dacia*, 1st International Roman and Late Antique Thrace Conference „Cities, territories and identities”, Plovdiv, 7-10 octombrie 2016.

Imola Boda, C. Timoc, V. Bunoiu, *Population dynamics at the spas of Roman Dacia. Case study: the Romans from BăileHerculane*, International Conference People of the

Ancient World, Cluj-Napoca, 13-15 octombrie, 2016.

Dan Deac, *Some notes on the population of Dacia Porolissensis*, International Conference People of the Ancient World, Cluj-Napoca, 13-15 octombrie, 2016.

Annamária – Izabella Pázsint, *It's a family business. The kindred dimension of the Black Sea associations, between fictive and real meaning (3rd C BC – 3rd C AD)*, International Conference People of the Ancient World, Cluj-Napoca, 13-15 octombrie, 2016.

Annamária – Izabella Pázsint, *It's a man's world: a gender perspective on the private associations from the Black Sea area (3rd C BC – 3rd C AD)*, 2nd Croatian – Hungarian PhD Conference on Archaeology and Ancient History, Budapesta, 10-11 noiembrie 2016.

Rada Varga, George Cupcea, *A prosopographical survey of the governors' guards from the Principate's period*, Mensa Rotunda Epigraphiae Dacicae Pannonicaeque, Cluj-Napoca, 16-17 octombrie 2015, Cluj-Napoca.

Rada Varga, *Tipologii și structuri familiale în Dacia Porolissensis*, Sesiunea aniversară a Muzeului Județean de Istorie și Artă, 6-7 octombrie 2016, Zalău.

Rada Varga, *Encoding the Roman professions. A tentative approach*, International Conference People of the Ancient World, Cluj-Napoca, 13-15 octombrie, 2016.

George Cupcea, **Rada Varga**, *An inquiry on the typology and structure of the military families in Roman Dacia*, Married to the military: soldiers' families in the ancient world & beyond, Open University, Londra, 11-12 noiembrie 2016.

Recenzii:

Annamária – Izabella Pázsint, Vincent Gabrielsen, Christian A. Thomsen (ed.), *Private Associations and the Public Sphere. Proceedings of a Symposium held at the Royal Danish Academy of Sciences and Letters, 9-11 September 2010*, Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab-The Royal Danish Academy of Sciences and Letters, Copenhagen, 2015, *Studia Antiqua et Archaeologica*, 2017, sub tipar.

Annamária – Izabella Pázsint, recenzie la volumul Cristina-Georgeta Alexandrescu (ed.), *Jupiter on your side. Gods and humans in antiquity in the Lower Danube area*, *Studia UBB Historia*, 60/1, 2016, p. 222 – 226.

Participare workshop-uri și training-uri:

Rada Varga, Open Epigraphic Data Unconference, 15 mai 2017, ICS London.
<https://github.com/EpiDoc/oeduc/wiki>

Annamária – Izabella Pázsint, la *Epidoc & Digital Classics*, organizat în cadrul
Universității Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca (27 martie – 1 aprilie 2016).

Cluj-Napoca

19.09.2017

Director proiect,
Dr. Rada Varga

